

0+

"Поро пиалап улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмым уажыт" (Мф. 5:8).

ШҮЖ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРЯВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 7-ПЕ (63) №, 2018-ий июль

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитымыже почеш

КУГЫЖАН
СВЯТОЙ ЕШЫЖЫН
ПОДВИГШЫЛАН - 100 ИЙ

1918 2018

Екатеринбург олаште верлан-ныше Ипатьев пörтыштö 100 ий ончыч, 1918 ий 17 июльышто, Российын пытартыш императоржым, Николай II кугыжам, тудын Александра пелашыжым да вич шочшыштым лўен пуштыныт. Нуно кызыт чыланат святой ликыште улыт, пуштмашым ўнышын чытымышт верч царственный страстотерпец да мученик маналтыт.

Николай II кугыжа 1868 ий 19 майыште, Тошто Сугынь годсо чот орланыше Иовым шарныме кечын, Александр III кугыжан ешыштыже шочын. Николай II шке илышыштыже святой Иов семынак шуко ойгым да йомдарымашым чытен. Пелашыже – императрица Александра – Гессенысе герцог Людвиг IV да Английын Виктория королеважын

уныкашт лийын. Германийыште тудым Алиса манын лўмденыт, православный вераш кусныме кыже, Александра лўмым пуэныт.

Николай II 1894 ий ноябрьыште император лиеш, а 25 кече эртымеке, Александра дене венчаялтыт. 1901 ий марте нунын ныл ўдырышт шочеш: Ольга, Татьяна, Мария да Анастасия. Но кугыжан еш эргым, наследникым, чот вучен. Кужун вучымо Алексей эргышт 1904 ийыште шочын. Ик ий ончыч преподобный Серафим Саровскийым святой ликыш Николай II кугыжан полшымыж дене пуртеныт. Государь тунам уло ешыж дене паломник семын Саров обительыш миен, чот кумалын. Наследникын шочмыжым тиде кумалмаш дене кылдат.

Умба кыже - 2-шо лаштыкыште.

Николай II кугыжаланyme 20 ий утла жапыште 250 монастырь ден 10 тўжем наре приходской черкым почыныт, святой ликыш Серафим Саровскийым веле огыл, эше Ефросиния Полоцкаям, Иоанн Тобольскийым да Юмылан йўрышō шуко моло еным пуртеныт, эртыше XVIII – XIX курымлаште чыла пырляже тынар пуртен огытыл.

Эрге шочмо куан дене пырля кугыжан ешыш ойго толын. Аважын тукумыштыжо гемофилий (вўр ок мале) чер дене орланыше ятыр ег лийын. Алексейланат тиде чер куснен, кеч-могай изи сусыр дечат вўр йоген колен кертын. Врач-шамыч нимом ыштен кертын огытыл. Алексейын черже чўчкыдын уло ешым йол ўмбака шогалтен. Шольыштын орланымыжым ужын, акашт-влакын шўмышт чаманымаш дене кўрышталтын. Цесаревич верч уло эл кумалын, а эн чотшо – Александра аваже.

Кугыжан ешыште йоча-влакым пенгыде расписаний да дисциплине почеш ончен куштеныт. Эрдене чыланат йўштō вўд дене чывыалтыныт. Лева вўд дене кастене веле мушкылт кертыныт. Шуко жапым тунеммашлан, книга лудаш ойыреныт. Кечывал деч вара прогулкыш коштыныт, кидпашалан тунемыныт. 1914 ийысе сар годым императрица Александра ден кугурак ўдыржō-влак милосердий сестра семын госпиталыште сусыр салтак-шамычлан полшеныт. Нунылан кōмыт полшымым сусыр ег-влак паленат огытыл.

1917 ийысе пуламыр жап толын шуын. «Тый престол деч коранат гын, элыште тыныс лиеш» манын, Николай II императорым ўшандарен кертыныт, сандене тудо 2(15) мартыште престол деч коранын. Шона гын, тудо ешыж дене европысо кеч-могай элыш каен кертеш ыле, но тудо Российым йōратен. Пелашыжат шке дневникиштыже возен: *«Ўшанымаш деч посна илаш огеш лий. Мый пиалан улам, вет*

ме вес элыш каен огынал, а шочмо эл дене пырля чыла ойгым лош пайлена».

Кугыжан ешым арестоватлымаш 22 март гыч тўналеш. Вич тылзым Царский Селаште кучат. Тунам эше чыташ лийын: кочмо годым чылан пырля погынен кертыныт, но рушла гына мутланаш лийын. Пырля кумалыныт, службыш коштыныт. Прогулкыш лекташ, книгам лудашат жап ситен. Временный правительство, шылтыкым кычалын, императорын илышыжым да пашажым терген, но нимо удам муын кертын огыл. Кугыжан ешым Тобольскыш колтеныт. Кеч серыш-влак шагал толыт, храмышкат шонымо семын кошташ ок лий, нуно тыштат чылажымат ўнышын чытат, тугакак кумалыт, сулыкым касараш да пырчесым подылаш жапын-жапын коштыт.

Николай II эн чотшо престол деч коранмыж верч ойгырен, вет элыште сōрымō тыныс лийын огыл, а илыш пуйто келге агурыш чымен. 1918 ий апрель-майыште кугыжан ешым Екатеринбургыш кусареныт да Ипатьевын пōртышкыжō илаш веранденыт. Илышышт мо дене мучашлалт кертмым чыланат паленыт. Изирак Алексей икана каласен: «Пушташ тўналыт гын, кеч ынышт орландаре ыле». Юмын литургийыште пытартыш гана 14 июльышто лийыныт. 16 гыч 17 июль йўдым нуным подвалыш ондален нангаеныт да тушан чылаштым лўен пуштыныт. Императорын ешыж дене пырля лийше-влакымат чаманен огытыл.

Патриарх Тихон тунам кугыжан еш верч панихидым служитлаш благословитлен. Царственный страстотерпец-влакым пагален шарнымаш тиде жап гыч тўналын. Совет власть годым нунын лўмыштым тўрлō семын шўктараш тыршеныт гынат, нимом ыштен кертын огытыл. Дневникишт да икте-весеылан возымо серышышт волгыдо яндарлык да порылык дене темше лийыныт, сандене нуным печатыш пуаш тоштын огытыл.

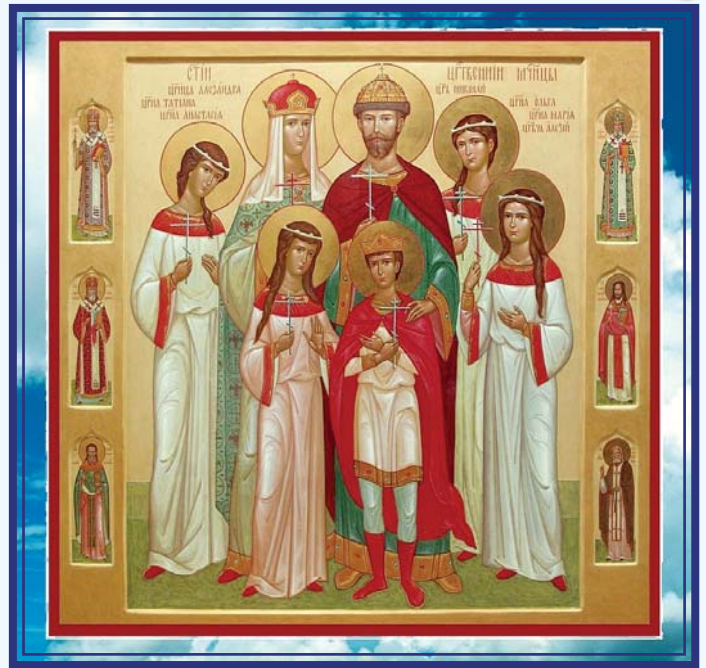
Чыла тидым ен-влак лудыт гын, нуным тунамак святойлан шотлаш тўналыт манын лўдыныт.

Царственный страстотерпец-влакым святой ликыш Зарубежный Черке 1981 ийыште пуртен, а Руш Православный Черке – 2000 ийыште.

Святой царственный мученик-влакым, полшаш йодын, шукертсек сөрвалат. Эше граждан сар годымак, 1918 ийыште, казак-влакын отрядышт, корным йомдарен, лўдыкшō купеш авыралтын. Кугыжан ешын кузе колымыштым палыше казак-влак нуным полшаш йодын кумалыныт да купеш пижын колымаш деч ырыктарышын утаралтыныт.

Кугыжан ешым сөрвалыме дене ятыр енын пареммыже нерген шуко факт уло. Святой царственный мученик-влакын юмонашт шинча ончылнак шке вашталтме нерген, тушеч вўр але миро лекме нерген ен-влак ойлат да возат, тидым ужмышт нерген Юмо ончылно товатлат. Ик школышто умылен кертдыме кончымаш лийын. Урокушто туныктышо кугыжан еш нерген шоям ойлен. Тиде жапыште омса почылтын да кугыжа уло ешыж дене пурен шогалын. Йоча-влак нуным ужыныт, мутланеныт, ик туныктышо гына нимом ужын огыл да нимом умылен кертын огыл. Екатеринбург олесе Ипатьев пōрт пырдыжыште эре вўр пале лектеш улмаш. Нине пале-влакым ны мушкын, ны нўжен налын, ны чиялтен петырен кертын огытыл, сандене 1977 ий октябрь тылзыште тиде пōртым пужен кудалтеныт. Ынде тиде вереш 75 метр кўкшытан черкым чоҥеныт да «Храм-на-Крови» манын лўмденыт.

Ты ешын моральный кўкшытшō, поро койыш-шоктышыжо да христиан йōратымашыже нерген Ольга ўдырыштын серышыж гычат умылаш лиеш. Тудо возен: «Кō ачамлан ўшанле кодын, нуно ачам верч ўчим ынышт ыште манын, тудо сөрвален йодеш. Ачам чылаштым протитлен да чылашт верч кумалеш. Шкешт верчынат ўчим ынышт шукто манын йодеш. Шарнышт: осал ыштыме дене осалым сенаш ок лий. Тўняште кызыт улшо осал эшеат кугемеш, но тудым йōратымаш гына сена».

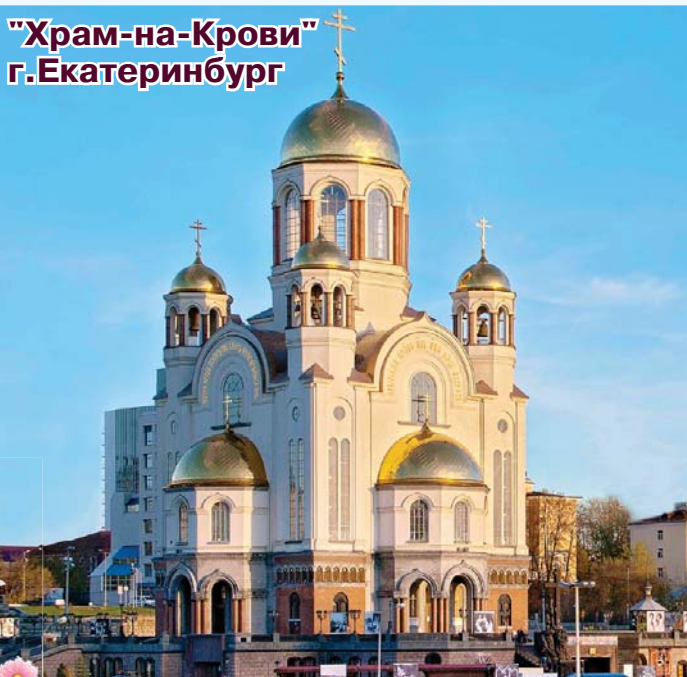
СВЯТОЙ СТРАСТОТЕРПЕЦ НИКОЛАЙ КУГЫЖАЛАН МОЛИТВА

О, орланымашым чытыше святой Николай кугыжа, Господь тыйым, Шке помазаникшым, шке енет-влакым порын да чын судитлаш да православный кугыжанышын аралтышыже лияш ойырен.

Тиде кугыжаныш службам да ен-влакын чонышт верч тыршымашым Юмо деч лўдмаш дене шуктенат. Шокшо конгаште шōртным шуарыме гай тыйым терген, шуко орлыкым чытыше Иовлан пуымо гаяк, Господь тыланет кочо ойгым чыташ пўрен, а мучашлан кугыжан престол деч коранмашым да орланен колымашым тыланет колтен. Христосын чын кулжо семын, чыла тидым ўнышын чытен лектынат. Кызыт святой мученик-влак: святой пелашет Александра, кугыжан шочшет – святой-влак: Алексий, Ольга, Татиана, Мария, Анастасия да тыйын ўшанле слугат-влак дене пырля Чыла Кучышо Кугыжан престолжо ончылно кўшыл чапыште куанен илет.

Христос Кугыжа верч кугун орланыметлан кōра нунын дене пырля Тудым лўдде сөрвале, Юмын помазаникшым да кугыжам пушташ пуышо калыкын сулыкшым Господь тек касара, Юмо ваштареш кучедалше-влак деч орланыше Российым утара, вет нуным да Юмо мемнан сулыкна да Юмо деч коран илымыланна кōра пуэн. Да, эрыкше уло гын, православный кугыжа-влакын престолыштым пōртылта, а мыланна сулык касарымашым пуа да сай пашам ышташ кумыланда. Тек тыйын семынетак ўнышылыкым, мут колыштмашым, йōратымашым налына да Пылпомыш Кугыжанышыш пураш йōрышō лийына, тый денет да чыла святой у мученик да Российысе исповедник-влак дене пырля Ачам, Эргым да Святой Шўлышым чапландарена, кызытат, керек-кунамат, курым-курым мучкак. Аминь.

“Храм-на-Крови”
г.Екатеринбург

Йошкар-Оласе епархийым ыштымылан – 25 ий

Тендан Преосвященство, шерге ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак, Йошкар-Оласе епархийым ыштымылан 25 ий темме дене тендам уло чон дене саламлем да 1993 ийым шарналташ ўжам. Тунам Марий мландыш Святейший Патриарх Алексей II толын да мемнан кундемем духовно волгалтараш вийым пуэн. Эртыме корным чын аклен, ме таче Марий Элыште илыше калык-влакын духовный иктешлыкыштым у кўкшыт гыч умылышаш улына.

Митрополийыште кызит 133 храм, 2 монастырь: Ежово селасе Мироносицкий ўдырамаш монастырь, Килемар районысо Богородице-Сергиев пустынь улыт. Черкылаште 127 священник ден 22 диакон служитлат.

Эртыше 25 ий жапыште политике, экономике, социальный илыш чот вашталтын, обществыште шуко уда койыш-шоктыш шарлаш тўналын. Чыным кычалше ег-влаклан ме волгыдым ончыкташ тыршенна да черке деке лишемденна. Но чаманаш гына кодеш, Республикыште але мартеат ешын пенгыдылыкше ок аралалт, мужыранмеке, вашке ойырлат, йоча-шамыч ача деч посна

кушкыт. Черкыште венчаялтше-влакат ойырлаш йодмаш дене Епархийыш толыт. Тидым черкыште огыт благословитле, Утарышына каласен: «Мом Юмо ушен, айдеме ынже ойыро» (Мф. 19,6). Ойырлымыштлан ег-влак Юмо ончылно мутым шке кучаш тўналыт, а ме ойырлымо фактым фиксироватлена веле.

Кызытсе жапыште Черке пенгыдын шогышаш, но «кучедалмашна ег-влак ваштареш огыл». (Еф. 6, 12). Мемнан саркурална керде да сырымаш огыл, власть да тўнясе чояланымаш огыл. Ты курымысо пычкемышым ме йўратымаш, тыныс, иктеш лийме да христианинын тўн саркуралже – чын ўшанымаш – дене сенышаш улына.

Священник ик черке службо дене гына серлагышаш огыл. Кажне пастырь палышаш: мо ег-влакын чоныштым туржеш, мо нунылан илаш да утаралташ полшен кертеш, – да, нелылык деч лўдде, полшаш вашкышаш.

Кугыжаныш кучемен тўрлў органже, мер ушем-влак дене пырля кажне ийын епархий кўкшытыштў шуко паша ышталтеш. Кугечылан «Пасхальный перезвон» православный муро фестиваль, Царевококшайский кремльысе ярминга йўлаш пуреныт. Май тылзыште Мироносицкий лудмаш кумдан эртаралтеш.

Славян письменность да культур кечылаште литературный да сылнын лудшо-влакын конкурсышт лиеш.

8 июлышто Йошкар-Оласе Патриарший площадыште, святой мужыр Петр ден Феврониян памятныкышт воктене, йўратымашым да икте-весым пагалымашым ўмыр мучко аралаш туныктышо Еш пайрем эртаралтеш.

Апостол-влак дене тўр улшо святой князь Владимирым шарныме кечын, 28 июлышто, Русьым тынеш пуртым палемдена. Храмлаште пайрем службо да крестный ход лиедат. Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Кириллын благословитлымыж почеш, 12 шагат гыч чыла храмыште чаным 15 минут кырат.

8 августышто самырык-влак священномученик Сергей Стрельниковым шарныме лумеш крестный ходым эртарат.

Миссионер пашалан епархийыште кугу туткыш ойыралтеш. 2013 ий августышто «Православная инициатива» конкурсын комитетше мемнан епархийын «Господьым чыла вере моктем» («Благословлю Господа на всяком месте») миссионер проектшым сайлан шотлен. Проект почеш Юмын литургийым мари́й йылме дене У Торъял, Шернур, Кужэнер, Мари́й Турек да Параньга районласе 15 ялыште эртарыме. Тидлан Иоанн Златоустын возымо литургий книгам да службышто кучылтмо муро-влакын ното сборникыштым савыктен лукмо.

Библийым кусарыше Институтын да епархийысе Кусарыше комиссийын енге-влак 2014 ийыште курыкмари́й йылме дене «У Сого́нь» (Новый Завет) книгам савыктен луктыныт. Тидын лумеш 21 октябрыште Юмын Аван «Троеручица» юмонаже лумеш храмыште благодарственный молебным служитлыме, вара Йошкар-Оласе С.Г.Чавайн лумеш библиотекеште книган презентацийже лийын.

Мемнан епархийыште социальный паша ий гыч ийыш шарлен толеш. Православный рудерыште 2016 ий 23 майыште «Добрые зернышки» реабилитационный рудер почылтын. Ик ияш деч кугурак черле йоча-шамычлан 20 кече түрлө полыш яра пуалтеш. Тыште йоча невролог, ЛФК инструктор, массажист, логопед, психолог, нейропсихолог, музыкальный руководитель, кинолог, кидпашам ышташ туныктышо да поро кумылым ончыктышо шужар-влак пашам ыштат. Кажне специалистын шке пөлемже

уло. Юмын Аван «Целительница» юмонаже ончылно кажне арнян молебен эрта. Рудерым почмо годым черетыште 548 йоча лийын, 2017 ий мучаш марте нунын кокла гыч полышым 351 ег налын. Иочашт дене пырля ача-авашт преподобномученице кугу княгине Елисавета лумеш храмыште эртыше службыш толын кертят.

«Мари́й Элысе православный доброволец-влак» ушем 2016 ийыште ышталтын. Але 50 утла ег веле улыт гынат, чыла вере шуыт: черкысе службышто, крестный ход годым, приходлаште полшат, тулык йоча-шамычым ончат, эмлымверыште, приютышто, шонго-влакым ончымо пöртлаште тыршат, самырык-влак коклаште миссионер пашам вудат.

Епархиальный образовательный рудер 2013-2014 тунемме ий годсек пашам ышта, ты пашалан кугыжаныш лицензийже уло.

Йошкар-Олан историйыштыже 2016 ий 12 июнь курымешлан кодаш, вет тиде кечын тышке Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл толын, Благовещенский кафедральный соборым Кугу чин дене святитлен да Юмын литургийым служитлен. Соборышто калык тич лийын, а эше площадыште шогышо икмыняр түжем ег ты службым экран гыч ончен, тыгак тудым «Союз» православный телеканал да интернет дене ончаш лийын.

Службо деч вара Святейший Патриарх Кирилл Православный рудерыш, тыште верланыше йочасадыш, иконописный мастерскойш, «Добрые зернышки» рудерыш пурен, ты центрыште тыршыше ег да поро кумылым ончыктышо шужар-влак дене актовый залыште вашлийын, чылашт нерген поро мутым каласен.

**Йошкар-Оласе
православный
центр**

Пале кышам кодышо семын 2017 ий 15 февральыште почылтшо «Шомакын Куанже» («Радость Слова») книга выставке-форумым ончыкташ лиеш. Выставке почмашке Руш Православный Черкын Издательский советшын председательже, Калужский да Боровский митрополит Климент, толын, саламлымаш мутым ойлен. «Российыште Патриаршеством уэш пуртымылан - 100 ий» конференций тыкечынак эртен. Тушто икмыняр фотовыставке, тыгак православный, духовно-нравственный да йоча литератур ятыр лийын. Патриарший литератур премийын лауреатше Виктор Николаев дене вашлиймаш шуко егын чонжым тарватен. Пайремын почетан унаже, МДАиС-ын профессоржо Алексей Ильич Осипов, калык дене вашлийын мутланен.

2017 ий 6 октябрьыште Руш Православный Черкын Священный Синодшо Марий кундемыште у епархийым ыштыме нерген пунчалым луктын. Волжск ола, Волжский, Кужэгер, Марий Турек, Морко, У Торъял, Параньга ден Шернур район-влак Волжский епархийыш пуреныт, Волжск ден Шернурын епископшылан игумен Феофаным (Данченков), Скопинской епархийын клирикшым ойыренят.

Марий Эл кундемыште Марий митрополийым ыштыме нерген пунчалым Синодын тиде заседанийыштыжак пенгыдемденят. Архимандрит Феофаным Волжск ден Шернурын епископшылан шогалтыме хиротоний 2017 ий 18 ноябрьыште Москвасе Донской ставропигиальный пörъен монастырьысе Кугу соборышто Юмын литургий годым эртен. Святитель Тихоном Патриарший престолыш ойырымылан 100 ий темме лумеш эртарыме тиде службым Москван да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл вүден.

Тендан Преосвященство, шерге ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак!

Марий митрополийын епархийже, черкын да епархийын түрлө структуржо ден приходшо-влак коклаште келшымаш кыл умбакыжат пенгыдемеш манын, ўшанен кодам. Мыланна эше самырык тукумым православный культурын негызше дене палдарымаш пашам саемден толман. Кажне общинын ылышыжым, сотемдарыме пашам, калыклан полшымым, самырык-влак дене пашам эре уэмден шогыман.

Чыла сай пашаштыда Юмын полышыжо лийже. Святой апостол Павел каласен: «Чытымашым пуышо да кумыландыше Юмо тек тендам икте-весыда дене Христос Иисусын туныктымыжла икояным ышта. Тыге те ик ой дене ик йўкын Юмым, мемнан Господьна Иисус Христосын Ачажым, чапландарен кертыда» (Рим. 15,5-6).

Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн.

Йошкар-Оласе Благовещенский кафедральный собор.

Тек Сотнур велне чан йүк йонга

Волжский районысо Сотнур селаште 1811 ийыште калыкын вийже дене кў черкым чонымо. Тўн престолым Святой Троице лўмеш, а приделым святитель Николай Мирликийский лўмеш святитлыме улмаш. Но 1936 ийыште тиде храмым петыренит, тушан Сотнур райпон складшым веранденит.

Жап эртен, калык угыч Юмо деке мелын савырнен. Ялысе погынымашыште кутырен келшыме почеш, 2002 ийыште черкым тўрлаташ тўналыныт. Пытартыш ийлаште оралтым угыч леведыныт, куполым шынденит, ыресым нўлталыныт, газым пуртеныт, черке кўргым ачалкаленыт, кўварым вашталеныт.

2007 ий гыч черкыште самырык священник иерей Игорь Сапаев службым тўналын. Тудын тыршымыжлан кўра шукерте огыл черке пелен эше ик оралтым чоен, леведыш йымак шынденит. Тушто Рушарня школ ден трапезный лийыт.

Черкым, калык манмыла, уло тўня дене ачалат. Кермычым Сотнур школын ончысо тунемшыже, кызит Марий Эл Республикысе Конституционный судын судьяже, Ярамарий мариий Валериан Егоров налын, цементым – депутат Сергей Фёдоров. Приходской ушемн председателыже Александр Васильев ден Пўтъял школын директоржо Валериян Семенов чот полшат. Калыкат шке кумылын оксам пога. Игорь ача чылаштан кугу таум ойла да эше ик шонымашыж дене палдара: колокольным чогынеже.

Тўналтыш лийын: 2018 ий 15 июнышто Волжск ден Шернурын епископшо Феофанын благословитлымыж почеш колокольныйлан икымше кермычым пыштыме. Тўналме паша мучаш марте шужо манын, настоятель Игорь Сапаев чыла кумылан еным тиде суапле пашашке ушнаш йодеш. Тек ончыкыжым чан йўк Сотнур кундем мучко шарла да калыкын чонышкыжо порылыкым, арулыкым, йўратымашым шындара.

Шарнен илаш тўналына

Святой Иоанн Кронштадтскийын кечынже, 14 июнышто, Святой Троице лўмеш черкынам святитлыме. Тиде кугу пашам Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн вуйлатен. Тудлан черкын настоятельже иерей Михаил Репин да республикынан моло черкылаж гыч мийыше шуко священник служитлаш полшен.

Владыка храмыш Киевский митрополит Владимирын да Вифлеемыште орландарен пуштво нўога-влакын мощыштым пуртен. Нуным пыштым ме, черкыш погынышо-

влак, изижат-кугужат, шке шинчана дене ужна-колна да курымна мучко шарнен илаш тўналына.

Черкыштына тыршыше ен-влакын, клирик ден прихожан-шамычын пашаштым кўкшын аклен, Тауштымашан серышым кучыктеныт. Литургий деч вара калык Чакмарий школыш вончен. Вашлиймашым школ вуйлатыше В.Г.Кашков почын. Умбакеже уна-влаклан тунемше-шамыч духовный мурылан муреныт, куштымаш дене куандаренит. Тиде сылне программм Чакмарий черке пелен пашам ыштыше Рушарня школын туныктышыжо Г.А.Степанова ямдылен. Мучашлан владыка Иоанн чылалан тауштен, эшеат кугу сенымашым тыланен.

Тиде кечым кужун шарнаш, Юмылан святой-влак гоч кумал илаш манын, тунемше-влаклан да пайремыш толшо калыклан Сергей Радонежский, Кирилл ден Мефодийын иконыштым пўлекленыт.

**Серафима Корнилова.
Провой кундем, Чакмарий села.**

Ойгыш логалше енгым Юмо деке кондат

учрежденийлаште Обительысе милосердий шўжар-влак лым лийде тыршенит.

Тиде порылык пōрт 1926 ий марте «илен», вара тушто кинотеатр, поликлинике, тўрлō мастерской ден лабораторий верланенит. 1992 ийыште обительым уэш тўзаташ тўналыныт. Кызыт тудо ончычсо семынак пеш шуко поро пашам виктара.

Кугу княгиня Елизавета Фёдоровнан тўналме поро пашаже варажым кумда Российнан моло кундемыштыжат шарлен.

Йошкар-Ола да Марий Элысе епархий пелен кугун орланыше Святая Елизавета лўмеш сестричестве Владыка Иоаннын благословитлымыж почеш 1997 ийыште почылтын. Тўналтышым схимонахиня Митрофания ден протоиерей Сергей Поглазов пыштеныт. Нуно жапым, вийым чаманыде, шонго, черле еным ончаш кумылан ен-влакым погеныт. Поро кумылым ончыктышо

Тений кугу княгиня Елизавета Фёдоровнан орланен колымышлан – 100 ий. Шўдō ий ончыч 18 июлышто кугу княгиня Елизавета Фёдоровна ден тудын келейницыже инокиня Варварам (Яковлева) Алапаевск ола воктенысе шахтыш илышынек шўкал шуэныт. Нуным Руш Православный Черке святой ликыш 1992 ийыште пуртен.

Елизавета Фёдоровнам эше илымыж годымак москвич-влак «Москван ош суксыжо» манын лўмденит. Тудо милосердий пашам кумдан виктарен колтен, ойгышто улшо кажне енлан полшаш тыршен. Илышыжын ик эн кугу пашаже – Марфо-Мариинский милосердий обительым почмаш. Тиде обитель ойыртемалтше лийын. Тушко православный верам кучышо 21 ияш гыч 40 ияш марте тулык вате ден ўдыр-влакым налыныт. Нуно ойгыш логалше енлан полшенит, Юмылан кумалыныт, монашке-влак дене танастарымаште, жап эртымек, тышеч каен, ешым чумырен кертыныт.

Обительыште йорло ўдырамаш-влаклан эмлымвер, ужармужо (туберкулез) дене орланыше ўдырамаш-шамычлан илыме пōрт, эмым яра пуышо да эмлыше амбулаторий, ўдыр-влаклан паша приют, ўдырамаш-влаклан рушарня школ, библиотеке, кочмывер, кўчен коштшо-влаклан приют пашам ыштеныт. Нине

шўжар-влакым туныктымо школым почыныт. Икымше гана тудым 34 ен тунем лектын. А таче Сестричествыште 58 милосердий шўжар поро пашам шара.

Пашашт дене лишкырак палыме лияш манын, Кугун орланыше святая Елизавета лўмеш сестричествын кугурак милосердий шўжарже Галина Аркадьевна Ефремова дене мутланышна.

- Галина Аркадьевна, милосердий шўжарда-влак кушто тыршат?

- Ме тўрлō направлений дене пашам ыштена. Эн ончыч эмлымверлаште кумалме пōлемым почаш тўналме. Икымше тыгай пōлемым Республиканский эмлымверыште почынна вара – Йошкар-Оласе эмлымверыште да «Сосновая роща» шонго пōртыштō. Чыла тиде пашам Ольга Михайловна (схимонахиня Митрофания) вуйлатен. Таче кечылан

Йошкар-Оласе кажне эмлымверыште кумалме пӧлем пашам ышта. Владыка Иоанн кажнышыже священникым, тыгак милосердий шўжар-влакым пенгыдемден. Эмлымверыште кийыше черле ег кумалме пӧлемыште Господь Иисус Христосым, Юмын Авам да святой-влакым сӧрвален, сортам чўкта, кумылжо уло гын, сулыкшым касарен, Святой Пырчесым подыл кертеш. Тидлан ямдылалташ милосердий шўжар-влак полшат. Вес направлений – патронаж. Мемнан шўжар-влак черле ден шонгыеным мӧнгышкышт ончаш коштыт. Кажне милосердий шўжар кум-ныл шонгым але черлым онча. Вес йыжын – тиде нужнанрак илыше, шуко шочшан ешлан да кўчен коштшо-влаклан вургемым, йолчиемым яра пуэдымаш. Православий рўдериште тидлан лўмын верым ойырымо. Тушко толын, мо кўлешым йодын налаш лиеш. Тыгак ме эше илыме вер деч посна кодшо, уремыште илыше ег-

влакым пукшена. Арнялан кум гана - шочмын, кушкыжмын да изарнян - рўдоласе Панфилов уремыште палемдыме верыш шокшо кочкышым намиена. Тидым ег-влак палат да вучат, 35-50 ег марте погынат. Кочкыш коदेश гын, милосердий шўжар-влак, атылашке пыштен, пеленышт пуэн колтат. Православий рўдериштына эше начар тазалыкан йоча-влаклан «Добрые зёрнышки» реабилитаций рўдер пашам ышта. Тыштат милосердий шўжар-влак йоча-шамычын тазалыкшым шуаражшышкылат.

- Милосердий шўжар-влакын пашашт куштылго огыл, вет нуно утларакше вакшышыште кийыше черлым ончат, шкет кодшо шонгынат кажныжын чытамысыр койышыжо уло, чылажымат келыштарен

моштыман, сандене ой-канаш эре кўлеш. Милосердий шўжар-влаклан кӧ духовно полшен шога?

- Милосердий шўжарын пашажым чылан ыштен огыл керт. Ты корныш, очыни, Юмо шке конда. Айдемын чоныштыжо поро пашам ышташ кумыл лийшаш, кугу чытымаш, ўнышылык, яндар чон да ег-влакым чаманы-маш да йӧратымаш. Санденак милосердий шўжар-влак чўкыкыдын сулыкшым касарен, Святой Пырчесым подылыт. Тыгак святой верлашке коштыт. Сестричествын духовникше - священник Константин Домрачев. Тудо шўжар-влаклан духовно кушкыш полша.

Илышыште тўрлыжат лиеш. Эмлымверыштат шке але йоча дене кияш логалеш. Но кунам палатыш йошкар ыресан ош шовычым пидше милосердий шўжар пура, чонланат куштылгын, ласкан чучеш, пуйто Суксо шкежак, тургыжланымын лыпландараш манын, кавагыч вола. Шарнем, эше 17 ий ончыч эргым дене эмлымверыште кийыме годым илалшырак милосердий шўжар «Отче наш» молитван вийжым почын пуышо ӧрыктарыше историйым каласкалыш. Тудо мыланем пычкемыш йўдым сорта тулын волгыдыж гай ўшаным пуэн. Тылзат ыш эрте, эргым дене коктынат тынеш пурышна да ойгына кавасе шем пыл семынак вуй ўмбачна эртен кайыш. Юмылан тау, тыгай милосердий шўжар-влак улмылан. Нуно ойгыш логалше еным Юмо деке поро пашашт дене кондат да кугу княгиня Елизавета Фёдоровнан поро пашажым умбакыже шуят.

Алевтина ТАНЫГИНА.

Ял калык Юмо деке лишемеш

Кенеж пагытыште ялыште илыше калыкын пашаже шуко: күтүм күташ, пакчаште шүкым күраш, тедылан шудым ямдылаш да тулеч молат. Черкат шке илышыж дене ила. Ик ял гыч вес ялыш крестный ход лектеш, юмоан налын, Марий мландым святитлен коштеш.

23 июньшто Тошто Торъял селаште Царевококшайский (Мироносицкий) Юмын Аван иконыж дене кокымшо гана крестный ход эртыш. Икымше гана 2001 ийыште лекме. Моло кундемыште Крестный ход чүкыдын эрта гын, мемнан дене тиде кугу паша эше корно тўналтыште веле.

Юмона дене ошкылшо тўшка калыкым ужын, южо енге умбаке куржеш, пуйто тудым ала-мо покта, шонгыракше, окшаклен-окшаклен, ваштареш толеш, шке поро шомакшым каласа, рвезе еглан сугынымжым шинчавўд йөре ойла, а весыже, крестный ходыш ушнен, тиде кугу вий дене Юмым моктен, умбаке ош-

Тений Волжский кундем гыч Юмын Аван Смоленский Седмиозерный юмонаж дене латиндешымше гана лекше крестный ход Изи Моламас ялыш толын шуын.

Кенеж тўналтыш – идалык мучко вучымо сылне жап. Кече шыргыжын, игече сай шоген, леве юж тамле пеледыш пуш дене темын. Тиде жапыште ломбо, сирень, полан пеледалтыт, а чодыраште ныжылге ландыш-влак, вуйыштым савен, икте-весышт деке пызнен шогат. Йырымваш, куш от ончал, ужар шудо коклаште нарынче тўсан шўршудо пеледыш шўдыр гаяк шинчам йымыктен пеледалт кушкеш. Тыгай мотор тўсан, тўрлө тамле пушан пеледыш да шудо дене Юмын Аван корныжым сўрастаренна.

Кинде-шинчал дене уна-влакым шокшын вашлийын, Юмын Авалан кугу таум ыштен, чудым ыштыше юмонаж йымаке пызнен, кажныже благословенийым налаш тыршенна. Юмын Аван «Казанский» юмонаже лўмеш чоңалтше часамла воктене молебн эртен. Вараже иерей Михаил ачана святой вўдым чылашт ўмбака шыжыктен, шыргыжалын, ўстел кочкышлан благословитлен. Палемдаш күлеш, каже ийын крестный ход дене толшо калык шагалемеш. Эртыше жапым шарналтен танастараш гын, кумыл тодылалтеш. Ондак ик суртыш 10-15 ег малаш пурен гын, тений кум суртлан вич уна кодын. Нуным ару пўртыштў вашлийын, мончаш пуртен, пайрем кочыш дене сийлен, малтен ужатышна.

кылеш.

Школышто пашам ыштымем годым туныктышо-влак коклаште чўкыдын тыгай шомакым колаш логалын:

«Ик ий жапыште парт коклаште шинчыше йочан койышыжым, көргө шонымашыжым умылен шукташ огеш лий. А ик гана походыш пырля лектат, тунам каже йоча шке тўсшым ончыкта». Мыланемат крестный ход дене эртымем годым ял калыкын кузе илымыжым (ик пўрт весе деч мотор шога), мом шонымыжым да ойлымыжым лишнырак ужаш да колаш логале.

Икте куандара: ял калык Юмо деке лишемеш. Но умылтарымаш пашам эше шуко эртараш күлеш.

Паша паша дене, а Юмо айдемын илышыштыже ончыл верыште лиеш гын, молыжо чыла шке верышкыже шинчеш.

**Людмила СОКОЛОВА.
Тошто Торъял.**

Шагал улыт гынат, йөра ынде, сўрасаш перна. Ончыкшым уна-влак мемнам колыт манын ўшанен кодына. Вет эн шергыже тыште Юмын Ава. Тудо мемнан деке шке порылыкшо дене толеш, изижымат-кугужымат, сурт-печыжымат, вольыкшымат, олык ден пасум, чодырам, купым – чыла благословитлен кая.

Изи Моламас калык уло кумыл дене таум каласена. Умбакажат тыныс илыш лийже манын шонена. Осал паша деч коранаш, чоным утараш, икте-весым пагален, келшен, йўратен илен мошташ йодына. Юмын Ава мемнам эрат-касат колыштеш, илена але колена гынат, мемнан верч Шке Иисус Христос Эргыжым сўрвалаш тўналеш. А Юмын Авалан але Иисус Христослан молитвам Морко марте крестный ходышто мурен кайыше егын илыш корныжо эн пиалан лиеш манын ўшанен кодына.

Серафима КОРНИЛОВА.

ИЮЛЬ ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		2	9	16	23/30
ВТ		3	10	17	24/31
СР		4	11	18	25
ЧТ		5	12	19	26
ПТ		6	13	20	27
СБ		7	14	21	28
ВС	1	8	15	22	29

17 черкын 12 кугу пайремже
14 кугурак пайрем
9 пүтыдым арня
26 колышо-влакым уштымо кече
6 пенгыде пүтö кече 6 пүтö кече

3 – Свт. Гурийын, Озангысе архиепископын, кечыже.

6 – Юмын Аван Владимирский иконыжын кечыже.

7 – Христос ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой пророк Иоаннын шочмо кечыже.

8 – Муромысо князь Петр ден княгиня Феврониян кечышт.

9 – Юмын Аван Тихвинский иконыжын кечыже.

10 – Оптинысе преподобный Амвросийын кечыже.

11 – Преподобный Сергей ден Германын, Валаамысе чудотворец-влакын, кечышт. Юмын Аван «Троеручице» иконыжын кечыже.

12 – Апостол-влак коклаште эн кугурак Петр ден Павелын кечышт.

13 – Чыла моктымо да чапле 12 апостолын погынышт.

15 – Юмын Аван кугун пагалыме ризыжым Влахернысе храмыш пыштыме кече.

16 – Москвасе святитель Филиппын кечыже.

17 – Преподобный Андрей Рублевын да святой орланыше Николай II кугыжан ешыжын кечышт.

18 – Афанасий Афонский

ден Сергей Радонежский преподобный-влакын да чот орланыше да Юмылан йорышö кугу княгиня Елисаветан кечышт.

21 – Юмын Аван Казанский иконыжым мумо кече.

23 – Господьын кугун пагалыме ризыжым Москваште пыштыме кече. Преподобный Антоний Киево-Печерскийын кечыже.

24 – Апостол-влак дене тор улшо кугу княгиня Ольган кечыже.

25 – Юмын Аван «Троеручице» иконыжын кечыже. Марий епархийын пайремже.

26 – Архангел Гавриилын погыно.

28 – Апостол-влак дене тор улшо кугу князь Владимирын кечыже.

31 – Тунямбал куд Погынышто лийше святой ача-влакын кечышт.

«Йывыртыкыше Святой Шүлышын тулйылме-влак семын волатыжым ужын, апостол-влак öрыныт»

Святой Шүлыш пайрем кечын, Советский район Неделька селасе (тудо утларакше Шабашы лүм дене палыме) Юмын Аван Казанский иконыжо лүмеш черкыште Юмын литургий марла эртаралтын. Кумалмашым Вечын (Вятский) селаште верланыше Святой Троице черкын настоятельже иерей Вячеслав Мамаев вүден. Тиде поро пашам ышташ шонымашым протоиерей Сергей Мошкин, Орша селасе Косьма ден Дамиян лүмеш черкыште служитлыше батюшка, пуэн да скеат полшен шоген.

Литургийыште марла мураш ме, Йошкар-Оласе милосердий шүжар-влакын хорышкышт кошто мурызо-влак, полшенна.

Чеве мотор кече ыле. Миен шумек, йырымваш ужар шудо, мотор пеледыш ден чоным вүчкышö сылне пүртүсым ужна. Тыгай сай пүртүс лонгаште верланыше, сорта гай волгыдо пырня гыч ыштыме у черкым да торащат огыл кок пачашан тыгаяк мотор у пörтым ужын, шүмна йывыртыш. Юмым тиде кечын тыште шочмо йылме дене моктымына ушешна кужу жаплан кодо, сандене тиде

куан дене тендамат палдараш кумылем лекте. Шерге иза-шольо ден ака-шүжар-влак, чылаланда уло шүм дене тыланем: «Черкыш каяш чонда шупшо, илыш ўмырна писын эртен кая, Юмым мондыман огыл».

«Тыгыде ик оксалан огыл мо кок пörткайыкым ужалат? Тендан Ачадан эрыкше деч посна нунын кокла гыч иктыжат мланде ўмбаке садак ок камвоч. А тендан вуйысо ўп пырчыдамат чыла шотлымо. Тугеже ида лүд, те шуко пörткайык дечат шерге улыда». (У Сугынь книга, Мф. 10:29-31).

Александра Рыбакова.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 2.07.2018 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пörт.

Редакцийын да издательын адресше: 424002, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.

тел.: (88362) 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вуйлатыше:

протоиерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев,

Д.Смирнов, А.Чемекова, А.Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыл колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Юмо, серлаге

Яндар-яндар памаш вўд
Энерышке йоген вола.
Кужу корно деч ом лўд,
Тиде вер чонем эмла.
Йырымваш моткочак сылне,
Памаш воктене - часамла.
Шижмашем моткоч куатле,
Чан йўк мўндырчын шокта!

Припев:

Юмо, серлаге, Юмо, серлаге.

Кок мут ушыштем пўрдеш.

Юмо, арале, Юмо, арале,

Чонем ээнертышым йодеш.

Вий-куатым ешараш
Мый сортам чўктен йодам.
Тышке корным такырташ
Ўмыр мучко тўналам.
Шем вий шуко тўня мучко,
Тидын верч тургыжланем.
Ўшанем Тыланет, Юмо,
Тый денет чыла сегем.

Римма СМОЛЕНЦЕВА.

Куанен чиялтена

Салам, «Шўм-чон изолык»!

Теве кенежат толын шуо.
Каникулым пайдалын эрта-
раш шонен, ме, Медведево
район Нурма селасе тўналтыш
класслаште тунемше ден
туныктышо-влак, Ежово селасе
монастырьш экскурсий дене миен
толаш келшышна. Тидлан амалже:
лач тушто марий кундемнан
святыныже – Мироносицкий
юмона уло.

Пырля ача-авана да тыгак
Нурма селасе Юмын Аван
Казанский иконыжо лўмеш черкын
настоятельже Александр ача
миенит.

Мемнам монастырьште илыше
ака-шўжар-влак пеш ласкан
вашлийыч. Нуно юмонан, монастырьын
историйыштым каласкалышт, шке илышышт
дене палдарышт. Йоча-влак монастырь
кудивече мучко куанен ончен савырнышт.
Тыште тўрлў мотор пеледыш, пушенге, саска
кушкеш, чоным куандара. Монастырьште
мыланна книгаг пўлеклышт. Вара ме святой
памашыш мийышна. Мўнгышкына куан
шўлышан пўртылна.

Ўшанен каласыме шуэш, тыгай экскурсий
йоча-влаклан пеш пайдале да ушешышт шуко
жаплан кодеш.

Ме Александр ачалан да монастырьсе
ака-шўжар-влаклан кугу таум ойлена. Лудшо-
влаклан тиде монастырьш миен толаш
темлена.

**Е.Н.ГРОМОВА, туныктышо.
Медведево район.**